

Stavanger kommune
Postboks 8001
4068 Stavanger

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Svar på forespørsel – habilitetsvurderinger - Greater Stavanger

Stavanger kommunen har bedt Fylkesmannen foreta en vurdering av hvorvidt styremedlemmene i Greater Stavanger er inhabile når planer, utredninger mv. behandles i kommunale organer. Fylkesmannen konkluderer på generelt grunnlag med at inhabilitet normalt ikke vil inntre i slike situasjoner.

Vi viser til kommunens henvendelse av 15.04.13.

Det fremgår av brevet at det etablert en praksis i bl.a. Stavanger kommune der styremedlemmene i Greater Stavanger Economic Development AS (GS) fratrer som inhabile ved behandling av saker hvor der er sikkert /usikkert hvorvidt GS må defineres som part. Det heter avslutningsvis i kommunens brev:

”Denne situasjonen har igjen utløst usikkerhet om hvorvidt dette kan være en riktig forståelse eller i overenstemmelse med lovgivers intensjon. Det er av betydning å få en endelig formell avklaring i saken. Stavanger kommune ber derfor om en avklaring fra statlig myndighet knyttet til habilitetsvurderingene i saken, herunder en avklaring knyttet til partsbegrepet med utgangspunkt i de nevnte sakene. Som følge av at sentrale folkevalgte er avskåret fra å delta i den næringspolitiske debatten i folkevalgte organ, bes det videre om en avklaring av hvorvidt det har vært lovgivers intensjon at en virksomhet som den GS driver, på vegne av kommunene, rammes av § 6 1. ledd e.”

Ifølge forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e er blant andre en som er medlem av styret for et selskap som er part i saken ugild (inhabil) til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltnings sak. Problemstillingen som kommunen reiser knytter seg i realiteten til uttrykket ”part”. I hvilken grad vil selskapet være part i de sakene som kommer fra selskapet til avgjørelse i kommunale utvalg?

Fylkesmannen tar ikke konkret stilling til GS sin partsstatus i ulike sammenhenger. Avgjørelser av inhabilitetsspørsmål i kollegiale organ treffes av organet selv, jf. forvaltningsloven § 8 annet ledd. Fylkesmannen vil imidlertid på generelt grunnlag gi noen vurderinger om problemstillingen.

Fylkesmannen forstår det slik at den praktiske problemstillingen ofte vil være om styremedlemmene i selskapet skal fratres som inhabile når rapporter eller strategiske planer mv. utarbeidet av GS, skal behandles i kommunale organer.

I forarbeidene til bestemmelsen heter det på side 27 under pkt 6.7 ”Vurdering av typetilfeller – vil inhabilitet inntre?” (Ot.prp. nr. 50 (2008-2009):

”Som nevnt innledningsvis i dette kapitlet vil inhabilitet etter forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e bare inntreffe i saker hvor selskapet er part. Departementet legger til grunn at det skal en del til for at et selskap anses som part i en sak. Et selskap vil ikke være part hvis tilknytningen til saken er underordnet, indirekte eller tilfeldig. Heller ikke generelle muligheter for interessekonflikt medfører inhabilitet. Det må foreligge en reell tilknytning for å bli regnet som part i en sak. Hvorvidt selskapets tilknytning til en sak er så reell og sterk at selskapet må anses som part i saken, vil bero på en skjønnsmessig vurdering, slik forvaltningslovens definisjon gir rom for. ”

Når det gjelder tilfeller hvor det er relativt klart at selskapet *ikke* er part heter det på samme sted i forarbeidene:

”På den andre siden vil det i enkelte tilfeller være relativt klart at selskapet ikke vil være part. Dette vil etter departementets oppfatning ofte være tilfelle når for eksempel kommunestyret behandler forslag og rapporter fra regionråd organisert som sammenslutninger etter kommuneloven § 27, uansett om disse er selvstendige rettssubjekter eller ikke. Rådernes sentrale virkeområder er ofte strategisk planlegging og samordning av tjenester. Departementet legger til grunn at tilknytningen til enkelte selskaper/regionråd som regel ikke vil være sterk nok til å utløse partsstatus når slike saker behandles i andre folkevalgte organer. ”

Det fremgår av dette avsnittet i forarbeidene at henvisningen til regionråd etter kommunelovens § 27 er ment som et eksempel. Det må fastholdes at det ikke er organisasjonsformen som i dette tilfellet er avgjørende men selskapets *tilknytning* til saken.

Det fremgår bl.a. følgende av GS sin formålsbestemmelse:

”Selskapets formål skal være å initiere, utvikle og støtte samarbeidstiltak som styrker Stavanger-regionens posisjon som en konkurransedyktig og bærekraftig region med høy verdiskapingssevne, herunder inkludert leveranse av næringsutviklingstjenester og markedsføringstjenester. ”

Selskapets formål har således flere likhetstrekk med de oppgaver som utføres av et regionråd.

På generelt grunnlag vil det forhold at selskapet har utarbeidet en rapport, utredning eller plan mv. som skal vurderes av kommunen, neppe kunne sies å etablere et partsforhold for selskapet. Selskapets tilknytning til saken vil i disse tilfellene gjerne være av mer underordnet og indirekte karakter. Inhabilitet etter forvaltningslovens § 6 første ledd e, vil etter dette normalt ikke inntre når kommunen behandler slike saker.

Når det gjelder saker hvor selskapet kan ha mer direkte partsstatus heter det i forarbeidene bl.a.:

”Departementet finner likevel grunn til å kunne identifisere noen typetilfeller hvor det framstår som klart at selskapets tilknytning til saken er så sterk at den vil utløse partsstatus. Departementet legger til grunn at et selskap typisk vil være part for eksempel i en sak om å inngå kontrakt mellom kommunen og selskapet, eller hvor kommunal myndighetsutøvelse rettes direkte mot selskapet. Departementet legger videre til grunn at et selskap typisk vil være part når kommunestyret behandler saker som gjelder endringer i selskapets vedtekter eller i selskapsavtale. På samme måte vil selskapet som utgangspunkt være part når kommunestyret gjennomgår og behandler sakskartet for møter i det operative eierorganet, og på denne bakgrunn treffer avgjørelser som instruerer kommunens representant i eierorganet.”

Den konklusjon som fremkommer i brev fra Kluge advokatfirma DA av 12.01.11 anses etter dette i det alt vesentlige å være i samsvar med Fylkesmannens oppfatning av habilitetsreglene.

Med hilsen

Lone Merethe Solheim
avdelingsdirektør

Knut Middelthon
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Knut Middelthon
Saksbehandler telefon: 51 56 88 09
E-post: fmrokmi@fylkesmannen.no